

6. Кравцев В. О. Концепт GRENZE у німецькій мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31 (70). № 3 Ч. 1. С. 141–145.
7. Дулюк С. А. Мовна концептуалізація інтелектуальних здібностей людини в англійській, французькій та українській фразеосистемах. *Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року)*. Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. 149 с.
8. Railton P. Moral Metaphysics, Moral Psychology, and the Cognitive Sciences. In A. I. Goldman & B. P. McLaughlin (Eds.), *Metaphysics and Cognitive Science*. Oxford University Press, 2019. Pp. 73–98.
9. Христин Н. С. Вербальне уособлення концепту «ЛЮДИНА» лексичною одиницею 'MAN' у фразеологічних зворотах. *Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року)*. Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. 149 с.
10. Бондаренко М. Фразеологічні одиниці з флористичним компонентом у мовній картині світу українця. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2018. Вип. 64. С. 23–30.
11. Павлюк О. Вербалізація концепту MÉMOIRE (ПАМ'ЯТЬ) у французькій мовній картині світу. *Проблеми гуманітарних наук. Серія Філологія*. 2021. №45. С. 342–350.
12. Melnyk V. P., Lushch-Purii U. I. Revising Anthropocentrism of Technics in the Light of the 21st Century New Anthropological Models. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*. 2022. № 21. Pp. 72–83.
13. Muliarchuk Y. I. From Anthropocentrism to Care for Our Common Home: Ethical Response to the Environmental Crisis. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*. 2021. № 19. Pp. 88–96.
14. Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. The Free Dictionary. URL: <http://www.thefreedictionary.com>
15. Dictionary.com. URL: <http://www.dictionary.reference.com>
16. IdiomCenter. URL: <http://www.idiomcenter.com/dictionary>

УДК 811.11

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.2.5>

ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

ECONOMIC TERMINOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE

Павлюк Х.Т.,

orcid.org/0000-0002-1459-1628

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології та перекладу
Національного університету «Одеська політехніка»

У зв'язку з інтеграцією України у світову економічну спільноту постійно росте кількість текстів на економічну тематику. Відповідно, з лінгвістичної точки зору, це зумовило актуальність вивчення англійської економічної термінології, способів їх творення, проблеми перекладу на українську мову. У статті увагу сконцентровано на дослідження особливостей використання та функціонування економічної термінології в англійській мові. Англійські економічні терміни у нашій роботі розглядаються як сукупності номінативних одиниць, які позначають спеціальні поняття економіки як сфери знання та економічної діяльності. В результаті нашого дослідження було встановлено, що економічні терміни відносяться не лише до спеціальної лексики, а й до загальноновживаної. Надано загальну характеристику словотворенню економічних термінів в англійській мові, виділено, що найбільше переважають аббревіатури, значне місце посідають скорочення, особливо в Інтернет-торгівлі, також вживаються інтернаціональні слова. У роботі звернено увагу на труднощі перекладу англійських економічних термінів студентами-філологами. Отримані результати показали, що для частини опитуваних виникають труднощі при перекладі економічних термінів через необізнаність у науковій сфері, до якої належить текст, труднощі з вибором правильного прийому в ході перекладу для максимально точної передачі значення кожного терміну, складності з досягненням максимальної близькості до оригіналу внаслідок особливостей побудови економічних текстів. Для респондентів найскладніша проблема виникає у передачі вихідного змісту з допомогою другої терміносистеми, також студенти стикаються з проблемою еквівалентності при перекладі кожного конкретного тексту, та проблемою безеквівалентності термінів. Проведене дослідження показало, що труднощі, які виникають у роботі з економічною термінологією в англійській мові зумовлені і позалінгвістичними обставинами.

Ключові слова: термін, англійська економічна термінологія, терміносистема, економічна лексика, переклад.

In connection with the integration of Ukraine into the world economic community, the number of texts on economic topics is constantly growing. Accordingly, from a linguistic point of view, this determined the relevance of the study of English economic terminology, methods of their creation, and the problem of translation into Ukrainian. The article focuses

on the study of the peculiarities of the use and functioning of economic terminology in the English language. In our work, English economic terms are considered as a set of nominative units that denote special concepts of economics as a field of knowledge and economic activity. As a result of our research, it was established that economic terms refer not only to special vocabulary, but also to commonly used ones. A general description of the word formation of economic terms in the English language is given, it is highlighted that abbreviations predominate the most, shortening occupy a significant place, especially in Internet trade, and international words are also used. The work draws attention to the difficulties of translating English economic terms by philology students. The obtained results showed that for part of the interviewees there are difficulties in translating economic terms due to ignorance in the scientific field to which the text belongs, difficulties in choosing the correct technique during translation for the most accurate transfer of the meaning of each term, difficulties in achieving maximum closeness to the original due to the peculiarities construction of economic texts. For the respondents, the most difficult problem arises in the transfer of the original content with the help of the second term system, students also face the problem of equivalence when translating each specific text, and the problem of non-equivalence of terms. The conducted research showed that the difficulties that arise in working with economic terminology in the English language are caused by extra-linguistic circumstances.

Key words: term, English economic terminology, term system, economic vocabulary, translation.

Постановка проблеми. Економіка відіграє важливу роль у житті суспільства, оскільки економічні відносини є базовими для будь-якого соціуму та багато в чому визначають суспільний розвиток. Зміни економічних відносин значною мірою впливають на розвиток відповідної термінології, а нові економічні реалії зумовлюють формування нової системи термінів.

Актуальність дослідження полягає в зростанні інтересу до економічної термінології з боку фахівців та носіїв мови, що, в свою чергу, обумовлено інтеграцією України в систему світової економіки та одночасно розвитком бізнес-комунікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість дослідників визнає термінологічність як одну з головних ознак наукового стилю, інформативним ядром лексики мов науки [1, с. 36].

Проблема дослідження питання термінології є досить актуальною, про це свідчать наукові праці багатьох українських та зарубіжних лінгвістів, зокрема А. С. Д'якова, А. В. Крижанівської, Л. О. Симоненко, Г. В. Чорновол, Л. В. Іващенко, В. М. Лейчика, О. В. Суперанської, Х. Сейджера, Г. Рондо, Х. Фельбера та ін.

Завдання нашого дослідження полягає у виявленні особливостей використання та функціонування економічної термінології в англійській мові.

Предметом наукової розвідки є специфіка функціонування термінологічної лексики в економічній сфері англійської мови, **об'єктом** – особливості її використання.

Виклад основного матеріалу. Ядро економічної лексики в англійській мові становить економічна термінологія. Термін втілює у собі основні особливості наукового стилю та гранично відповідає завданням наукового спілкування. Термін – це слово або словосполучення, що точно і однозначно називає предмет, явище або поняття науки і розкриває його зміст.

Основні англійські економічні терміни у нашому дослідженні розглядаються як сукуп-

ності номінативних одиниць, які позначають спеціальні поняття економіки як сфери знання, і навіть економічної діяльності. У зв'язку з чим під базовим терміном економічної науки розуміємо номінативну одиницю, співвіднесену з конкретним економічним поняттям, що входить до терміносистеми економічної науки.

Вивчати економічну термінологію неможливо без вивчення теоретичної бази знань про саму економічну науку. Економічна наука виступає як методологічна та загальнотеоретична база для всіх галузевих економічних наук, оскільки розробляє ключові поняття, терміни, визначення, а також загальні напрями та методики наукових досліджень економіки. Розвиток мови економіки відбувався разом із розвитком держави, виник власний базовий корпус термінів.

Роль латинської у збагаченні економічної термінології англійської мови полягає не просто у її безпосередньому впливі на терміносистему загалом, а й у тому, що через неї у терміносистему проникли грецькі терміноелементи і запозичення, що стали базовими в англійській економічній термінології.

Епоха термінологізації англійської економічної лексики – середньовіччя. Як самостійна наукова дисципліна економіка виникла у XVI–XVII століттях. Розвиток, а також ускладнення господарських зв'язків між сім'ями, у підприємствах та між ними, створення національних, місцевих та міжнародних ринків викликали необхідність у широких економічних знаннях. У період із XVII ст. та до середини XX ст. відбувається процес становлення економічної термінології англійської мови, а також її базових термінів.

Виникнення економічних процесів та явищ як ключових складових економічних ресурсів має зв'язок із періодом, коли люди залучалися до даних процесів і стикалися з економічними явищами, проте не розуміли до кінця їхньої сутності.

Економічні терміни в англійській мові мають великі складності для студентів-філологів. Щоб подолати ці труднощі, доцільно звернути увагу на кілька особливостей термінів.

Багато економічних термінів – інтернаціональні слова (*economist, broker, inflation, deficit, corporation*).

У деяких випадках запозичені терміни – це етимологічні дублети. Етимологічні дублети є словами, які етимологічно розвивалися з однієї і тієї ж основи, але які мають у мові різні значення, вимову і написання. Поява етимологічних дублетів пояснює те, що те саме слово могло виникнути в мові в різні періоди або з різних джерел. Наприклад, латинське *canalis* «канал» потрапило в англійську через діалект центральної Франції у вигляді *channel*, одним із значень якого є «джерело» (доходів, відомостей тощо) і через діалект північної Франції у формі *canal* – слово, подібним значенням не володіє.

Нові слова нерідко утворюються за допомогою префіксації (*sure – ensure, insure*), суфіксації (*competes, competitor, competitive, competitiveness*). Поширеним є словоскладання (*book-keeper, cost-price*), конверсія (іменник *deposit* – вклад, депозит (у банку) і дієслово *to deposit* – давати на зберігання, депонувати, класти в банк). Буває також і зворотнє словотворення, коли слово втрачає частину, яка схожа на суфікс, але не є ним (*auditor – audit*).

Економічним текстам притаманні визначення, які виражаються іменником – «ланцюжки іменників» (*brand name, monopoly control, market structure, free market economy, mass production techniques*).

В економічних текстах часто зустрічаються абрєвіатури: *ARR* (accounting rate of return – розрахункова норма прибутку), *CMV* (current market value – поточна ринкова вартість), *ROI* (Return On Investment) – повернення інвестицій, *SSP* (Supply-Side Platform) – автоматизована система продажі, *DSP* (Demand-Side Platform) – автоматизована система покупки, *B-school* (Business School) – бізнес-школа, *EP terms* (Easy payment terms) – легкі умови оплати) і т.д. Абрєвіатури також використовуються для позначення назв установ, організацій: *IMF* (International Monetary Fund) – Міжнародний валютний фонд, *EFTA* – (European Free Trade Association) – Європейська асоціація вільної торгівлі, *AGSB* (American Graduate School of Business) – Американська вища школа бізнесу, *EEC* (European Economic Community) – Європейська економічна спілка, *EMC* (European Monetary System) – Європейська

валютна система, *BRD* (International Bank for Reconstruction and Development) – Міжнародний Банк Реконструкції і Розвитку та ін. В економічній термінології часто вживаються графічні скорочення (спосіб короткого запису слів): *EMC* –European Monetary System (Європейська валютна система, EBC); *EFTA* – European Free Trade Association (Європейська асоціація вільної торгівлі, EABT); *BOP* – Balance of Payments (Платіжний баланс), *CPI* – Consumer Price Index (Індекс цін споживача, ІЦЦ); *IMF* – International Monetary Fund (Міжнародний валютний фонд, МВФ). Терміни також можуть скорочуватися до початкової літери (*Demand (D)* – попит, *Price (P)* – ціна, *Quantity (Q)* – кількість, *Revenue (R)* – дохід, *Supply (S)* – пропозиція). Скорочення економічної термінології відбувається шляхом відкидання голосних літер слова: *acct* – account (рахунок); *bkcp* – bankrupt (банкрут); *chgs* – charges (витрати); *dbk* – drawback (повернення мита); *dct* – document (документ); *Ltd* – limited (з обмеженою відповідальністю); *mfr* – manufacture (виробництво); *Mkt* – market (ринок), *mtgd* – mortgaged (закладений); *pc* – price (ціна); *pct* – per cent (відсоток); *qtn* – quotation (котирування); *rcpt* – receipt (надходження, дохід); *stg* – shortage (недостача, нестача); *tfr* – transfer (переказ; перерахування) тощо.

Усічення економічних термінів в англійській мові можна прослідкувати у наступних прикладах: *aud.* – auditor (бухгалтер-ревізор); *Bal.* – balance (залишок, сальдо); *cap.* – capital (капітал); *Dis.* – discount (знижка); *fis.* – fiscal (фіскальний); *imp.* – 1. Import (імпорт) 2. imported (імпортований) 3. importer (імпортер); *le* – lease (оренда); *leg* – legal (законний); *lic* – licence (ліцензія); *main.* – maintenance (експлуатація); *man.* – management (управління); *mer.* – mercantile (торговий) 2. merchandise (товар); *ret.* – 1. retired (вилучений з обігу; оплачений (вексель), *ship.* – shipment (відвантаження); *val.* – value (цінність).

Цікавою для дослідження є документація інтернет-торгівлі, інколи економічна лексика містить абрєвіатури у яких цифра «2» застосовується замість частини *to*: B2B (business-to-business), B2C (business-to-consumer), B2B2C (business-to-business-to-consumer), C2C (consumer-to-consumer), C2B2C (consumer-to-business-to-consumer), B2E (business-to-employee), B2G (business-to-government), D2B (direct-to-buyer), 31 D2C (direct-to-consumer), E2B (education-to-business), E2C (education-to-consumer), E2E (entrepreneur-to-entrepreneur), P2B (path-to-bankruptcy), P2P (producer-to-

producer). Перекладають такі мовні одиниці зазвичай за допомогою описового методу, інколи до таких термінів у мові перекладу існує фіксований еквівалент. Перша схожа аббревіатура складалася з однієї літери та двох цифр – 2КІ, і позначала 2001 рік.

Для економічних термінів характерні всі типи сполучуваності та поєднань: синтетична (ідіоматична), аналітична, стійка, а також невільна, одинична та ін. Поєднання економічних термінів зумовлюють не лише логічні та речові поєднання. Так за всіма коли-небудь сформульованими критеріями синтетичні (ідіоматичні) поєднання *letter of credit* (акредитив – форма розрахунків), нестійкі – *substitute goods* (пов'язані товари), аналітично стійкі на формальному рівні (без урахування значення опорного слова) – *float a loan* (випустити позику), на змістовному рівні – *free enterprise* (приватне підприємництво) тощо. Деякі терміни можуть мати обмежену лексичну сполучуваність (*deferred payment* – відкладений платіж, проте синоніми *suspended*, *protracted* не

використовуються замість *deferred* як економічні терміни, що поєднуються зі словом *payment*).

Переклад економічної термінології часто викликає труднощі у студентів-перекладачів, тому важливо добре орієнтуватися у матеріалі та галузі знань, в яких перекладаєш. Нами було здійснено опитування студентів 3 та 4 курсу спеціальності 035-Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) щодо проблем, які виникають при перекладі англійської економічної термінології, всього опитано 25 респондентів. Результати опитування показали, що для частини опитуваних виникають труднощі при перекладі економічних термінів через необізнаність у науковій сфері, до якої належить текст. 31% респондентів мають труднощі з вибором правильного прийому в ході перекладу для максимально точної передачі значення кожного терміну. У 19% студентів виникають складнощі з досягненням максимальної близькості до оригіналу внаслідок особливостей побудови економічних текстів (див. рис. 1). Для рес-

Рис. 1. Які проблеми виникають у вас при перекладі англійської економічної термінології?

Рис. 2. Назвіть найскладнішу для вас проблему при перекладі термінів у галузі економіки.

пондентів (42%) найскладніша проблема виникає у передачі вихідного змісту з допомогою другої терміносистеми. 36% студентів стикаються з проблемою еквівалентності при перекладі кожного конкретного тексту, і тільки у 22% опитуваних з'являється проблема безеквівалентності термінів (див. рис. 2).

Висновки. Особливості термінів як особливого лексичного розряду слів у тому, що вони утворюються під час наукової діяльності, і навіть функціонують серед людей, які знають відповідні виробничі та наукові реалії, тобто макроконтексту. У зв'язку з чим, на відміну від звичайних слів, однозначність яких у комунікації забезпечує

ситуація або лінгвістичний контекст, однозначність терміна походить з екстралінгвістичного макроконтексту або лінгвістичного мікроконтексту. Труднощі, які виникають у роботі з економічною термінологією зумовлені і позалінгвістичними обставинами.

Отже, роль термінів у суспільстві значуща і незамінна. Терміни дозволяють не тільки спілкуватися на певному рівні та передавати інформацію. Вони забезпечують також комунікацію на міжнародному рівні. Економічна термінологічна лексика англійської мови особливо популярна в час стрімкого розвитку науково-технічного прогресу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Д'яков А. Кияк Т., Куделько З. Основи термінотворення: семантичні та соціологічні аспекти. К. : Видав. дім «KM Academia», 2000. 103 с.

УДК 811.111`36

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.2.6>

THE FUNCTIONING OF “ABSOLUTE” VERBS IN THE ENGLISH BELLE-LETTRES TEXTS

ФУНКЦІОНУВАННЯ «АБСОЛЮТНИХ» ДІЄСЛІВ В ТЕКСТАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Popovich E.S.,

orcid.org/0000-0003-4583-8264

PhD, Associate Professor,

*Associate Professor at the Foreign Language Department
Odessa National Polytechnic University “Odesa Polytechnic”*

Tomenko M.G.,

orcid.org/0000-0002-4149-0320

Senior Lecturer at the Foreign Language Department

Odessa National Polytechnic University “Odesa Polytechnic”

Mykeshova G.P.,

orcid.org/0000-0003-1963-0013

Senior Lecturer at the Foreign Language Department

Odessa National Polytechnic University “Odesa Polytechnic”

Vorobiova E.V.,

orcid.org/0000-0003-3474-502x

Senior Lecturer at the Foreign Language Department

Odessa National Polytechnic University “Odesa Polytechnic”

The article examines the status of the so-called “absolute” units functioning in text corpora referred to the discourse of belle-lettres. The main unresolved problem in such a grammatical phenomenon as the absolute use of language units is the lack of results of the study of factual material, i.e. samples, text corpora, etc., which could contribute to the formation of the correct thesis of theoretical grammar in this matter. Therefore the purpose of the article is as follows: consideration of such language units as verbs in the infinitive form, verbs in imperative sentences, reflexive and reciprocal verbs, which are discussed by grammar theorists as possible “absolute” units, from three positions: theoretical developments presented